

Staar Gyula: Fizikusok az aranykorból (Beszélgetések)

A huszadik század – szinte az elejétől a végéig – kétségbevonhatatlanul a fizika százada, aranykora volt. Ekkor született meg a relativitáselmélet és a kvantumfizika, a tranzisztor és a lézer, az űrkutatás és a részecskefizika.

Staar Gyula interjúkötete 15 beszélgetést tartalmaz, 13 magyar és 2 külföldi „aranyembert” szólaltat meg. (Öt interjú korábban már megjelent a *Megszállottak* című kötetben, azonban ezeket is kiegészítette, hozzáigazította a többihez.) Csodálatos emberek szólalnak meg a szerző mikrofonja előtt: a Nobel-díjas *Paul Dirac* és *Carlo Rubbia*, az első magyar részecskegyorsítót építő *Simonyi Károly*, a holdradaros *Bay Zoltán*, az Einsteinnel együtt dolgozó *Balázs Nándor*, a KöMaL egykori szerkesztője, *Kunfalvi Rezső*, a legendás tanáregyéniség, *Vermes Miklós* és sokan mások.

Emberi sorsok tárulnak elénk a fizika tágabb és szűkebb, ismert és kevésbé ismert világából. Hihetetlenül érdekes történeteken, nagy események és kevésbé fontos, de valamiről sokat elmondó apró mozzanatok felidézésén keresztül némi bepillantást kaphatunk híres felfedezések hátterébe, egy-egy korszak és a benne élő tudósok apró emberi problémáiba, sorsuk néha drámaian alakuló fordulataiba. (Vince Kiadó, 2006. Ára: 3995 Ft.)

E. F. Taylor – J. A. Wheeler: Tér-időfizika

A relativitáselmélet egyik leghíresebb, csodálatosan egyszerű és világos felépítésű klasszikus bevezető tankönyve eredetileg 1963-ban (magyarul 1967-ben) jelent meg. A könyv – amely semmit nem veszített aktualitásából, de csak könyvtárakban volt fellelhető – most új kiadásban ismét hozzáférhetővé vált.

A Tér-időfizika első éves egyetemi hallgatók és középiskolai tanárok számára íródott, de mivel a felépítése játékosan egyszerű, matematikai apparátusa igen korlátozott (a legbonyolultabb kifejezés az e^x függvény és a belőle felépített hiperbolikus függvények), nyugodtan ajánlhatjuk a KöMaL olvasóinak is.

Az első fejezet a tér-idő legegyszerűbb és legfontosabb tulajdonságait írja le, majd a relativisztikus energia- és impulzusfogalommal ismertet meg. A könyv több mint száz – többségében kidolgozott – feladatot tartalmaz, ezek is hasznosak lehetnek Olvasóinknak, amikor a Compton-szórással, relativisztikus Doppler-effektussal vagy éppen részecske-antirészecske párkeltéssel kapcsolatos kitűzött feladaton gondolkodnak. Az utolsó fejezet rövid kitekintést ad a görbült tér-idő, vagyis az általános relativitáselmélet felé. (Typotex Kiadó, 2006. Ára: 4200 Ft.)

A fizika százada A Természet Világa különszáma

A 2005-ös évet – elsősorban Einstein öt korszakformáló cikkének éppen száz évvel korábbi megjelenése miatt – a fizika évének nyilvánították. A Természet Világa különszámmal is megemlékezett erről a jelentős eseménysorozatról.

Világhírű külföldi tudósok gondolatait, neves hazai szakemberek vissza- és előretekintését, a tudománytörténet iránt érdeklődők múltidézését, valamint a jövő kilátásait és lehetőségeit okosan fontolgató véleményeket olvashatunk ebben a színvonalas kiadványban. Olvasóink, a fizika iránt elkötelezett, de a pályaválasztásuknál talán még bizonytalanok fiatalok meggyőző érveket kaphatnak ahhoz, hogy a fizika – az aranykor után is – érdekes, szép és reményteli tudományág, művelőire vagy a fizikához közeli szakterületet választóakra a jövőben is szükség lesz.

A kötet – amely a megjelenése után hamar keresett hiánycikké vált – korlátozott példányszámban kapható még a Természet Világa szerkesztőségében (Bp., Bródy S. u. 16.) és a KöMaL szerkesztőségében.